

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
ของผู้ที่เป็นเบาหวานที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอ
สบปราบ จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน

นางมุกิตา ชมภูศรี

ปริญญา

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.วิจิตร

ศรีสุพรรณ ประธานกรรมการ

อาจารย์ คิลกา

ไทรไพบูลย์ กรรมการ

บทคัดย่อ

พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานมีความสำคัญต่อผู้
ที่เป็นเบาหวานในการที่จะดำรงไว้ซึ่งภาวะสุขภาพที่ดีและความผาสุก การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา
เชิงพรรณนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยนำเอื้อ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม
ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวาน และเปรียบเทียบ
ความแตกต่างของพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด ระหว่างผู้ที่ควบคุมระดับน้ำตาล
ในเลือดได้ กับผู้ที่ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดไม่ได้ โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร จำนวน 232 ราย
ที่มารับการรักษาที่หน่วยบริการปฐมภูมิ ในเขตอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง เก็บรวบรวมข้อมูล
โดยวิธีการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มที่เข้าร่วมในการศึกษา ปัจจัย
ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และพฤติกรรมการควบคุมน้ำตาลในเลือด
ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการใช้ยา และด้านการจัดการ
ความเครียด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาสถิติสหสัมพันธ์สเปียร์แมน และ สถิติ ทดสอบ
ค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มอิสระต่อกัน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ปัจจัยนำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01 ได้แก่ ด้านการควบคุมอาหาร ($r = 0.15$) ด้านการออกกำลังกาย ($r = 0.30$) ด้านการใช้ยา ($r = 0.34$) และด้านความเครียด ($r = 0.16$) ปัจจัยเอื้อ มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้แก่ ด้านการควบคุมอาหาร ($r = 0.22$) ด้านการออกกำลังกาย ($r = 0.32$) ด้านการใช้ยา ($r = 0.20$) และ ด้านความเครียด ($r = 0.21$) ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาล ในเลือดทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ได้แก่ ด้านการควบคุมอาหาร ($r = 0.21$) ด้านการออกกำลังกาย ($r = 0.27$) ด้านการใช้ยา ($r = 0.27$) แต่พบว่าปัจจัยเสริมไม่มีความสัมพันธ์ กับด้านการจัดการกับความเครียด ($r = 0.07$)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่ เป็นเบาหวานทั้ง 4 ด้านระหว่างกลุ่มที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้ และผู้ที่ควบคุมระดับน้ำตาลไม่ได้ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการใช้ยา และด้าน การจัดการความเครียดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า 3 ปัจจัยดังกล่าวมีความสำคัญต่อการปรับปรุงพฤติกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นเบาหวาน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการ ปฐมภูมิ ควรคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวที่จะเป็นสาเหตุทำให้ผู้ที่เป็นเบาหวานสามารถควบคุมระดับ น้ำตาลในเลือดได้ ด้วยการสร้างเสริมสุขภาพในผู้ที่เป็นเบาหวานในด้านการควบคุมอาหาร ด้านการ ออกกำลังกาย ด้านการใช้ยา และด้านการจัดการความเครียด เพื่อให้ผู้ที่เป็นเบาหวานสามารถดำรง ไว้ซึ่งพฤติกรรมสุขภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

Independent Study Title Factors Related to Glycemic Control Behaviors Among Persons with Diabetes Mellitus at Primary Care Unit, Sop Prap District, Lampang Province

Author Mrs. Muthita Chompusri

Degree Master of Nursing Science (Community Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Professor Emeritus Dr. Wichit Srisuphan Chairperson

Lecturer Dinlaga Tripiboon Member

ABSTRACT

Glycemic control behaviors are important practice for persons with diabetes mellitus to maintain a healthy lifestyle and well-being. The aim of this descriptive study was to investigate the factors related to glycemic control behaviors among persons with diabetes mellitus in terms of the predisposing factor, enabling factor and reinforcing factor related to these behaviors and comparing the glycemic control behaviors between the group of persons who were able to control their blood sugar level and those unable to control their blood sugar level group.

The study population was 232 persons who received health care services at the Primary Care unit, Sop Prap district, Lampang province. Data collection was conducted using an interview form including: general information of the participants and data of factors related to four glycemic control behaviors including diet control, exercise, drug using and stress management. The data were analyzed by using descriptive statistics, Spearman's correlation, and independent t-test.

The results revealed that predisposing factor, enabling factor and reinforcing factor related to glycemic control behaviors at a significance level of 0.01. When considering each

factor the results found that the predisposing factors related to four glycemic control behaviors with a significance level of 0.01 including: diet control ($r = 0.15$), exercise ($r = 0.30$), drug using ($r = 0.34$) and stress management ($r = 0.16$). The enabling factors related to four glycemic control behaviors with a significance level of 0.01 including: diet control ($r = 0.22$), exercise ($r = 0.32$), drug using ($r = 0.20$) and stress management ($r = 0.21$). The reinforcing factors related to three glycemic control behaviors with a significance level of 0.01 including: diet control ($r = 0.21$), exercise ($r = 0.27$), and drug using ($r = 0.27$). However, the reinforcing factor was not related to stress management ($r = 0.07$).

When comparing the glycemic control behaviors between the group of persons who were able to control their blood sugar level and the group unable to control their blood sugar level, the results indicated that the four glycemic control behaviors including diet control, exercise, drug using and stress management were different between these two groups with a significance level of 0.05

The study results found that the three factors were important to improve health behaviors among persons with diabetes mellitus. To assure the glycemic control behaviors among persons with diabetes mellitus, public health personnel who are working in the Primary Care Unit should encourage healthy behaviors in terms of diet control, exercise, drug used and stress management for persons with diabetes mellitus and then these behaviors will be sustainable for good quality of life.